

# Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC)

- [Despre OPEC](#)
- [Studiu de caz: 1973](#)
- [Studiu de caz - Acordul OPEC din martie 1983](#)

# Despre OPEC

## Am adăugat câteva informații.

Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol este o organizație care permite cooperarea dintre principalele state producătoare de petrol, ce are ca scop influențarea colectivă a pieței mondiale a petrolului și maximizarea profitului. Potrivit statutului organizației, „orice țară cu un export net de petrol substanțial, care are interese fundamentale similare cu cele ale Țărilor membre, poate deveni membru cu drepturi depline al organizației, dacă este acceptat de o majoritate de trei sferturi din membrii cu drepturi depline, inclusiv voturile concurente ale tuturor membrilor fondatori.” Cele 13 state membre reprezintă aproximativ 44% din producția globală de petrol și dețin peste 81% din rezervele mondiale dovedite de petrol.

Prima etapă ce a dus la înființarea Organizației Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC) a avut loc încă din anul 1949, când Venezuela a abordat Iran, Irak, Kuweit și Arabia Saudită, sugerându-le să discute pe tema stabilirii unor noi căi de comunicare între aceste state.

Necesitatea unei cooperări mai strânse a devenit mai evidentă atunci când, în 1959, The International Oil Companies (IOC) au redus prețul afișat pentru petrolul din Venezuela. Aceasta a determinat convocarea Primului Congres Arab al Petrolului care a avut loc în Cairo, Egipt. Congresul a adoptat o rezoluție prin care solicită acestor companii să se consulte mai întâi cu guvernele Țărilor producătoare înainte de a lua unilateral orice decizie privind prețul petrolului. De asemenea, a stabilit acordul general privind înființarea unei Comisii de consultare privind petrolul.

În august 1960, însă, IOC au redus și mai mult prețurile pentru spațiul Orientului Mijlociu. Ca răspuns, luna următoare, guvernul Irakului a invitat Iranul, Kuweit, Arabia Saudită și Venezuela să se întâlnească la Bagdad și să discute despre această problemă. Drept urmare, în perioada 10-14 septembrie 1960, a avut loc o conferință la Bagdad la care au participat reprezentanți ai guvernelor Iranului, Irakului, Kuweitului, Arabiei Saudite și Venezuelei. Această primă conferință a fost cea care a dat naștere OPEC, cu statut de organizație interguvernamentală permanentă.

În iunie 1968, a fost adoptată „Declarația politicii petroliere în Țările membre”, încorporată în Rezoluția nr. XVI.90. Declarația cerea Țărilor membre să întreprindă, în măsura în care este posibil, explorarea directă a resurselor de hidrocarburi; să participe la echitatea concesiunilor existente, să stabilească reguli de conservare care să fie urmate de companiile petroliere, să determine impozitele și prețurile de referință pentru a preveni deteriorarea relației dintre aceste țări și prețurile marfurilor comercializate pe plan internațional.

„Declarația solemnă”, adoptată de Primul Summit al OPEC în martie 1975, ținut în Alger, a adăugat noi orientări politice cu scopul de a schimba relațiile dintre națiunile producătoare și consumatoare. Declarația a indicat că OPEC, în consultare și în cooperare cu celelalte țări ale lumii, ar trebui să urmărească stabilirea

unei noi ordini economice interna?ionale bazate pe dreptate, în?elegere reciproc? ?i o preocupare real? pentru bun?starea tuturor popoarelor.

În 1980, ponderea OPEC pe pia?a petrolului a sc?zut considerabil, provocând greut?i economice pentru multe ??ri membre. Pre?urile s-au majorat în ultima parte a deceniului, dar la aproximativ jum?tate din nivelurile primei p?r?i, iar cota OPEC din produc?ia mondial? recent în cre?tere a început s? se redreseze. Acest lucru a fost sus?inut de OPEC, care a introdus un plafon de produc?ie împ?r?it între ??rile membre ?i un etalon de referin?? pentru stabilirea pre?urilor, precum ?i progrese semnificative în cooperarea dintre OPEC ?i ??rile non-OPEC, considerate esen?iale pentru stabilitatea pie?ei. Totodat?, problemele de mediu au ap?rut pe agenda energetic? interna?ional?.

Volatilitatea excesiv? ?i sl?biciunea general? a pre?urilor au dominat deceniul. Cu toate acestea, a avut loc o recuperare solid? pe o pia?? petrolier? mai integrat?, care s-a adaptat la lumea post-sovietic?, la un regionalism mai mare, la globalizare, la revolu?ia comunica?iilor ?i la alte tendin?e de înalt? tehnologie. Întrucât negocierile cu privire la schimb?rile climatice sponsorizate de Organiza?ia Na?iunilor Unite au adunat impulsuri, dup? Summit-ul din 1992, OPEC a c?utat echitate, echilibru ?i realism în aprovizionarea cu petrol.

Al Doilea Summit a avut loc la Caracas, Venezuela, în anul 2000, un summit foarte important pentru crearea Statutului OPEC. „Declara?ia Solemn? II” a fost documentul prin care ??rile membre î?i reafirmau angajamentul fa?? de principiile Organiza?iei în a realiza o ordine durabil? ?i stabilitate pe pia?a interna?ional? a petrolului, cu pre?uri rezonabile ?i corecte pentru investitori. Ei au examinat, de asemenea, rolul sporit al petrolului în lumea viitoare ?i au subliniat leg?tura puternic? dintre securitatea aprovizion?rii ?i transparen?a cererii de petrol. Au subliniat necesitatea de a avea mereu un dialog ?i o cooperare mai bun? între toate p?r?ile din industrie. Statutul a fost modificat de ?aisprezece ori de-a lungul vie?ii Organiza?iei.

În noiembrie 2007 a fost organizat cel de-al treilea summit care avea scopul s? reafirme drepturile suverane inalienabile ?i permanente ale ??rilor membre asupra resurselor lor naturale. De asemenea, a definit pentru Organiza?ie trei teme foarte importante, precum: stabilitatea pie?elor globale de energie, energia pentru dezvoltare durabil?, energie ?i mediu. Recunoscând problemele interdependente ale furniz?rii de petrol, promov?rii prosperit??ii ?i protej?rii mediului, ??rile membre au folosit această oportunitate pentru a se angaja din nou în asigurarea unui nivel adecvat, oportun, eficient, economic ?i fiabil aprovizion?rii cu petrol pe pie?ele mondiale.

Summit-ul a atras aten?ia asupra importan?ei cre?rii unei tehnologii mai curate ?i mult mai eficiente pentru protec?ia local?, regional? ?i a mediului global.

Statutul OPEC prevede c? *„orice ?ar? cu un export net substan?ial de petrol brut, care are interese fundamentale similare cu cele ale statelor membre, poate deveni membru cu drepturi depline numai dac? este acceptat? de o majoritate de trei sferturi din membrii cu drepturi depline, inclusiv voturile concurente ale membrilor fondatori”*. Statutul face distinc?ia între trei categorii de membri: membru fondator, membru cu drepturi depline ?i membru asociat. Membrii fondatori ai Organiza?iei sunt acele ??ri care au fost prezente la

prima conferin?? OPEC, desf??urat? la Bagdad ?i care au semnat acordul ini?ial de ?nfiin?are a OPEC.

Membrii cu drepturi depline sunt membrii fondatori plus acele ??ri ale c?ror cereri de aderare au fost acceptate de Conferin??. Un membru asociat este o ?ar? care nu se calific? pentru calitatea de membru cu drepturi depline, dar care este admis? ?n condi?iile speciale care pot fi prescrise de Conferin??.

Organiza?ia este format? ?n prezent din 13 ??ri membre: Iran, Irak, Kuweit, Arabia Saudit?, Venezuela (??ri fondatoare), Libia (1962), Emiratele Arabe Unite (1967), Algeria (1969), Nigeria (1971), Angola (2007), Guineea Ecuatoriala (2017) ?i Congo (2018). Exist? ?i trei fo?ti membri: Ecuador, Indonezia ?i Qatar.

Limba oficial? a OPEC este engleza, chiar dac? ?n mare parte membri sunt ??ri cu limba oficial? araba.

## **Structur?**

Din Statutul OPEC, articolul III este cel ce face referire la modul ?n care organiza?ia func?ioneaz? ?i cuprinde atribu?iile organelor principale. Astfel, conform acestuia, OPEC opereaz? prin Conferin?a Delega?ilor din ??rile membre, Consiliul guvernatorilor ?i Secretariatul.

### **Conferin?a Delega?ilor:**

Este autoritatea suprem? a OPEC ?i este format? din ?efii delega?iilor (din mini?tri). Aceasta se ?ntrune?te de cel pu?in dou? ori pe an ?i func?ioneaz? pe principiul unanimit??ii, iar principala sarcin? este s? formuleze politici generale ?i s? g?seasc? mijloacele adecvate de implementare a acestor politici.

De asemenea, Conferin?a lucreaz? ?ntr-o str?ns? colaborare cu Consiliul guvernator ?i-l ?ndrum? s? prezinte rapoarte sau s? fac? recomand?ri cu privire la orice problem? de interes pentru Organiza?ie. Conferin?a decide asupra bugetului, a?a cum este ?naintat acesteia de c?tre Consiliu. Deciziile Conferin?ei se numesc rezolu?ii.

### **Consiliul Guvernatorilor:**

Al doilea organ important din cadrul organiza?iei este Consiliul Guvernatorilor, men?ionat ?n Statut ?ncep?nd cu articolul 17 p?n? la articolul 24. Consiliul este compus dintr-un guvernator desemnat de fiecare ?ar? membr? ?i confirmat de Conferin??. pe un mandat de doi ani.

Conform primului articol ce face referire la compozi?ia Consiliul Guvernatorilor, acesta este format din guvernatori desemna?i de ??rile membre ?i confirma?i de Conferin??. C?nd, din orice motiv, un guvernator este ?mpiedicat s? participe la reuniune, un guvernator ad-hoc suplinitor este desemnat ?ar? membr? ?n cauz?, iar aceast? nominalizare temporar? nu necesit? confirmare din partea Conferin?ei. La ?edin?ele la care acesta particip?, guvernatorul ad-hoc va avea acela?i statut ca ?i ceilal?i guvernatori, cu excep?ia c?torva ce ?in exclusiv de pre?edin?ia Consiliului Guvernatorilor.

Consiliul pune în aplicare rezoluțiile Conferinței Delegaților, elaborează bugetul anual al Organizației și îl prezintă Conferinței spre aprobare. De asemenea, decide asupra oricărui raport prezentat de secretarul general, și prezintă rapoarte și recomandări Conferinței Delegaților cu privire la problemele de interes al Organizației (conform articolului 20).

### **Secretariatul:**

Înființat în 1961, Secretariatul OPEC este organul executiv al Organizației, situat în Viena, Austria, și funcționează concomitent ca sediu central al organizației. Secretariatul este menționat în Statut începând cu articolul 25 până la articolul 34.

Secretariatul OPEC îndeplinește funcțiile executive, în conformitate cu prevederile Statutului și sub conducerea Consiliului guvernatorilor. Este condus de secretarul general, care este reprezentantul legal autorizat al organizației conform articolului 27.

Secretariatul este format din Secretarul general, Comisia economică, Divizia de cercetare, Divizia de servicii de asistență și personalul administrativ. Secretariatul are ca principale atribuții implementarea tuturor rezoluțiilor Conferinței, precum și a deciziilor Consiliului guvernatorilor. Ea efectuează cercetări, ale căror constatări reprezintă un factor destul de important în luarea deciziilor.

### **Secretarul general:**

Secretariatul este condus de secretarul general care este reprezentantul legal autorizat și directorul executiv al organizației. În această calitate, secretarul general administrează afacerile și interesele Organizației în conformitate cu direcțiile Consiliului Guvernatorilor. Conferința numește secretarul general pe o perioadă de trei ani, cu posibilitatea unei singure reînnoiri pentru aceeași perioadă. Secretarul general este nominalizat de către Membrii.

Secretarul general este asistat în îndeplinirea atribuțiilor sale de o echipă de ofițeri, inclusiv doi directori responsabili pentru Divizia de cercetare și Divizia Servicii de Suport, șefii Departamentului Juridic, șeful Biroului Secretarului General și Auditorul Intern (conform articolului 32).

În aproape o jumătate de secol de existență a Organizației, Secretariatul a fost condus de 22 de secretari generali (+ cinci președinți care au fost solicitați să supravegheze activitatea Secretariatului în absența unui secretar general), începând cu Dr. Fuad Rouhani din Republica Islamică Iran, în 1961, către actualul titular al acestuia Abdalla Salem El-Badri din Jamahiriya arabă libiană, care a fost responsabil din 2007. Acești domni distincți, cu sprijinul Secretariatului, au contribuit fiecare în mod semnificativ la dezvoltarea Organizației prin executarea politicilor sale și propagarea cauzei sale de-a lungul anilor.

### **Comisia Economică:**

Acesta este un organism specializat care funcționează în cadrul Secretariatului, cu scopul de a asista Organizația în promovarea stabilității în prețurile internaționale de petrol. Comisia economică este la rândul ei formată dintr-un Secretar General, Reprezentanții Naționali desemnați de țările membre și un Coordonator al Comisiei (care este din oficiu Director al Diviziei de cercetare).

Pe lângă stâlpii de rezistență ai OPEC menționați anterior, organizația mai are în compoziția sa și The Legal Office, responsabil pentru a-i oferi consultanță juridică Secretarului General și supravegherea afacerilor juridice ale Secretariatului, The Internal Audit Office, The Data Services Department, ce identifică, colectează, stochează, preia și procesează informații în sprijinul activităților de cercetare ale Secretariatului, The Energy Studies Department, ce monitorizează și analizează evoluțiile energetice mondiale, The Petroleum Studies Department, The Environmental Matters Unit, responsabil cu monitorizarea unei game largi de probleme legate de energie și schimbări climatice, Support Services Division, cu responsabilitatea de a furniza infrastructura și serviciile necesare întregului Secretariat în sprijinul programelor sale, Administration and IT Services Department, Finance and Human Resources Department și The Public Relations and Information Department responsabil cu menținerea legăturii între OPEC și presa, diverse publicații, site-uri web.

## **Obiective**

În conformitate cu Statutul său, principalele obiective ale OPEC sunt:

- Coordonarea și unificarea politicilor petroliere ale țărilor membre pentru a asigura prețuri echitabile și stabile pentru producătorii de petrol;
- Determinarea celor mai bune mijloace pentru a susține interesele individuale și colective ale statelor membre;
- Aprovizionarea eficientă, economică și regulată cu petrol către națiunile consumatoare;
- Rentabilitatea echitabilă a capitalului pentru țările care investesc în industria petrolieră

Scopul principal al organizației este determinarea celor mai bune modalități pentru apărarea intereselor statelor membre, în mod individual și colectiv. Un alt scop important este reprezentat de întocmirea și adoptarea metodelor pentru a garanta stabilizarea prețurilor pe piețele acțiunilor petroliere internaționale în vederea eliminării fluctuațiilor dăunătoare și inutile. De asemenea, urmărirea intereselor națiunilor producătoare de petrol și conștientizarea securizării venitului stabil al statelor membre reprezintă scopuri importante ale Organizației Țărilor Exportatoare de Petrol.

## **Finanțare:**

Operațiunile Fondului OPEC sunt finanțate printr-o combinație de contribuții ale țărilor membre și venituri reportate. Oferind finanțare din sectorul public, privat și din sectorul comercial, precum și granturi, țărilor și regiunilor care adesea consideră că fondurile sunt greu de asigurat, organizația ajută la rezolvarea

provocărilor într-o manieră care susține piața, promovând în același timp cooperarea cu țările între țările mai vulnerabile ale lumii.

Activitatea Fondului OPEC este centrată pe oameni, concentrându-se pe finanțarea proiectelor care răspund nevoilor esențiale ale acestora, cum ar fi alimente, energie, infrastructură, locuri de muncă (în special legate de IMM-uri), apă curată, canalizare, sănătate și educație. Până în prezent, Fondul OPEC a alocat peste 22 de miliarde de dolari pentru proiecte de dezvoltare în peste 125 de țări.

The OPEC Fund for International Development (OPEC Fund, abreviat OFID) este un fond internațional instituit în 1976 ce urmărește un sprijin financiar acordat țărilor sub-dezvoltate din întreaga lume, fie sub formă de investiții în sectoarele publice sau private, fie sub formă de burse, ajutor umanitar, ajutor de dezvoltare sau ajutoare de cercetare. Toate țările în curs de dezvoltare sunt, în principiu, eligibile pentru asistența OFID, deși cele mai puțin dezvoltate au prioritate mai mare și au primit mai mult de jumătate din angajamentele cumulate ale instituției până astăzi. Țările care deja sunt membre OFID sunt excluse de la a beneficia de asistență, cu excepția cazului de salvare a dezastrelor naturale sau în contextul unui program regional. De-a lungul anilor, OFID și-a răspândit prezența în 134 de țări, dintre care 53 sunt în Africa, 43 în Asia, 31 în America Latină și șapte în Europa.

## Referințe:

1. Organization of the Petroleum Exporting Countries, *Our mission*.

[https://www.opec.org/opec\\_web/en/about\\_us/23.html](https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/23.html)

OPEC Secretariat (2012, May). *General Information, Organization of the Petroleum Exporting Countries*.

OPEC. [https://www.opec.org/opec\\_web/static\\_files\\_project/media/downloads/publications/GenInfo.pdf](https://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/GenInfo.pdf)

OPEC. *Secretaries General of OPEC*. (1961-2008).

[https://www.opec.org/opec\\_web/static\\_files\\_project/media/downloads/50th\\_anniversary/Secretaries\\_General.pdf](https://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/50th_anniversary/Secretaries_General.pdf)

OPEC. (2010). *OPEC: OPEC STATUTE*. [https://www.opec.org/opec\\_web/en/publications/345.htm](https://www.opec.org/opec_web/en/publications/345.htm)

OPEC, *OPEC: The OPEC Fund for International Development at a Glance*. <https://opecfund.org/who-we-are/at-a-glance>

# Studiu de caz: 1973

Am adunat câteva informații.

**Criza petrolului** din anul 1973, denumită și **Prima criză petrolieră** a început în octombrie 1973, când OPEC a proclamat embargo asupra livrărilor de petrol.

Anii 1970 sunt anii ce oferă Organizației momentul oportun să se afirme, în special în contextul izbucnirii războiului arabo-israelian din anul 1973. Când Egiptul și Siria atacă Israelul în scopul recuceririi Peninsulei Sinai și a platoului Golan, cucerite de Israel în Războiul de Șase Zile din 1967, petrolul a fost folosit pe post de armă politică pentru a constrânge Marile Puteri implicate în Războiul de Yom Kippur 1973 să oblige retragerea Israelului din Peninsula Sinai. În aceste condiții, OPEC a luat decizia de a institui un embargo pe petrolul exportat în vederea „pedepsirii” statelor care sprijineau Israelul, în special Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Canada, Japonia. Prețurile au crescut de patru ori, de la 3 USD per baril la aproape 12 USD la nivel global, din septembrie 1973 până în martie 1974, când embargoul a fost în sfârșit ridicat. Embargoul împotriva SUA a fost ridicat în martie, după ce Secretarul de Stat Henry Kissinger a negociat cu succes un acord între Siria și Israel. Deși există și voci care susțin că embargoul din 1973 a fost un eșec întrucât nu a avut efectul scontat de a obliga statele să își schimbe politicile privind conflictul arabo-israelian, embargoul, în schimb, a refăcut economia internațională de atunci și a dus la o explorare sporită a energiei alternative.

Embargoul impus în anul 1973 a scos la iveală una dintre cele mai importante provocări cu care se confrunta politica externă a Statelor Unite ale Americii - echilibrarea sprijinului pentru statul Israel și păstrarea legăturilor cu monarhiile arabe producătoare de petrol; tensiunile asupra relației SUA - Arabia Saudită au demonstrat incapacitatea Statelor Unite ale Americii de a gestiona politica sa în Orientul Mijlociu.

De la embargo, OPEC a continuat să-și folosească influența pentru a gestiona prețurile petrolului, spre exemplu OPEC a decis că, în loc să crească prețurile în perioada următoare, acțiune care ar fi descurajat consumul și ar fi încurajat investițiile în surse alternative, cel mai bine ar fi să se adopte o strategie care funcționează pentru stabilizarea prețurilor. Acest lucru ar garanta o aprovizionare regulată cu petrol pentru consumatori, dar și un flux constant de venituri pentru producători.

# Studiu de caz - Acordul OPEC din martie 1983

## Redactat integral de mine

După ce prețurile au explodat odată cu izbucnirea războiului Iran-Irak, acestea s-au erodat treptat ca urmare a unei combinații a excesului global de petrol, a creșterii exploatarei de petrol în statele non-OPEC, a scăderii cererii din cauza diminuării activităților economice în statele industrializate și a conservării energiei ca răspuns la prețurile astronomice ale gazelor naturale. OPEC a încercat să mențină producția de petrol la un nivel scăzut cu scopul de a menține prețurile ridicate pe o piață a prețurilor petrolului ce se afla în scădere. Însă, din cauza producției limitate, statele petroliere non-OPEC au uzurpat Organizația și cota de piață a scăzut sub o treime din producția globală. <sup>[1]</sup>

În anul 1983, ca o ultimă încercare de a recâștiga cota de piață, Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol a introdus, pentru prima dată, scăderea prețului petrolului pentru a aduce prețului țiteiului Arabiei Saudite la același nivel cu prețului pieței globale de la acel moment. De asemenea, au fost introduse și cote de producție, precum și un plafon de producție pentru toții membrii OPEC. Arabia Saudită a reprezentat singurul state excepție, deoarece aceasta a devenit „swing producer”, având misiunea de a varia producția pentru a se potrivi condiției pieței. Introducerea cotelor de producție a fost un eșec, căci multe state membre OPEC au fost nemulțumite de cotele stabilite și au trișat sau chiar au decis să ignore complet aceste cote de producție. Din cauza nerespectării cotelor de producție de către statele membre, Arabia Saudită a decis să producă la capacitate maximă. <sup>[2]</sup>

Creșterea producției Arabiei Saudite, dar și creșterea producției statelor non-membre OPEC au dus la obținerea unei exces global de petrol, determinând scăderea prețului țiteiului în anul 1986. În urma acestora evenimente, OPEC a decis să abandoneze cotele de producție și vechea schemă de stabilirea a prețurilor pe piață. În urma unor studii efectuate, s-a stabilit un mod sistem de cote de producție, cote echitabile pentru toții membrii Organizației; a fost stabilit, de asemenea, un coș de referință pentru prețuri. <sup>[3]</sup>

[1] <https://www.focus-economics.com/blog/opec-history-has-opec-been-a-success/>

[2] *Idem.*

[3] *Idem.*